

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

стані підприємств, особливо тих, які залежать від імпорту. У результаті цього підприємства змушені коригувати свої фінансові стратегії, зокрема, підвищувати ціни на свою продукцію або шукати альтернативних постачальників.

Можемо зробити висновок, що повномасштабна війна в Україні спричинила глибоку економічну кризу, що вразила всі сектори економіки, особливо аграрний, промисловий та малий бізнес. Значні прямі та непрямі втрати підприємств, скорочення прибутковості, падіння рентабельності та зменшення інвестиційної привабливості стали наслідком бойових дій, руйнування інфраструктури та економічної нестабільності. Попри складні умови, українські підприємства продовжують адаптуватися, а держава розвиває стратегії підтримки бізнесу, зокрема через інновації, цифровізацію та розвиток експортних галузей.

Література:

1. Тарнавська В. В. *Моделювання економічної безпеки підприємства в трансформаційних умовах*. 2024. 91 с. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstreams/57bcf625-8748-4cd3-8b4c-2b71550e6187/download> (01.05.25)
2. Аврамчук Є. Є. *Вплив воєних ризиків на фінансову безпеку суб'єктів господарювання*. 2024. 32 с. URL: http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/15677/1/Avramchuk_EE_KR_072_2024.pdf (01.05.25)
3. Компанець Н. І. *Вплив воєнного стану на трансформацію моделей бізнеспоединки підприємств сфери ІТ*. 2024. 8 с. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/download/1075/954/966> (01.05.25)

УДК 336.226.1:330.342:355.02

*А.В. Білько., К.О. Чорнобель, студентки групи 201-ЕО
Науковий керівник – А.Д. Глушко, к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська Політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ПОДАТКОВІ РИЗИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Існування інституційного дисбалансу та недостатня ефективність механізмів міжсуб'єктної взаємодії в межах реалізації податкової політики зумовлюють виникнення податкових ризиків. Податкові ризики виникають через суперечність інтересів: держава прагне максимізувати надходження, тоді як бізнес – мінімізувати податкове навантаження [1]. В умовах воєнного стану в Україні управління податковими ризиками є одним із

ключових завдань загальної системи управління, що прямо впливає на податкову та економічну безпеку країни.

Російсько-українська війна, що почалася у 2014 році, спричинила серйозні регіональні потрясіння, зокрема внаслідок анексії Криму та бойових дій у Донецькій і Луганській областях. Це призвело до економічного спаду, пов'язаного із втратою частини території та її виробничого потенціалу. Водночас, з часом українська економіка продемонструвала здатність до адаптації до умов гібридної війни, що стало можливим завдяки підтримці з боку держави, зокрема через реалізацію податково-бюджетної та регіональної політики.

Повномасштабне вторгнення росії 24 лютого 2022 року створило серйозні виклики для України, зокрема в економічній сфері. Економічна спроможність країни є ключовою для стійкості та перемоги, однак традиційні економічні механізми зазнали значних порушень [2]. У таких умовах зростає потреба в оцінці ризиків і пошуку ефективних рішень.

Через обмеженість інформації оцінити загальний рівень збитків, завданих бізнесу, складно. За даними третьої «Швидкої оцінки потреб у збитках та відновленні (RDNA3)», підготовленої спільно зі Світовим банком, Єврокомісією та іншими партнерами, загальні економічні та соціальні втрати України становлять близько 9,9 млрд доларів. Найбільше постраждали Донецька, Харківська, Луганська, Запорізька, Херсонська та Київська області. Найбільше постраждали житловий сектор, транспортна інфраструктура (37,1%), промисловість (10,6%), сільське господарство (7,3%) та торгівля (6,6%) (рис. 1). Значних втрат зазнала металургія: знищення заводів у Маріуполі в березні 2022 року спричинило падіння виробництва металів на 60%.

Рис. 1. Структура збитків через воєнні дії за сферами національної економіки

Значні економічні втрати не лише призвели до масштабного знищення фізичної інфраструктури та скорочення виробництва в ключових галузях, а й зумовили істотне зростання податкових ризиків для бізнесу. В умовах воєнного стану підприємства стикаються з нестабільністю податкового середовища, що проявляється у частих змінах фіскального законодавства, посиленні контролюючих функцій держави, виникненні правової

невизначеності, а також труднощах у виконанні податкових зобов'язань через фізичну втрату активів або тимчасову зупинку діяльності.

Зменшення обсягів господарської діяльності у найбільш постраждалих регіонах спричинило зниження податкових надходжень до місцевих та державного бюджетів, що, у свою чергу, стимулює фіскальні органи до пошуку компенсаторних механізмів, зокрема через посилення перевірок або перегляд податкових преференцій [3]. Особливо вразливими у цьому контексті є малі та середні підприємства, що мають обмежені ресурси для адаптації до змін у податковій політиці або для юридичного захисту своїх інтересів у разі виникнення податкових спорів.

Таким чином, наслідки воєнних дій не лише завдають прямої шкоди бізнесу, а й опосередковано формують нові податкові ризики, які потребують удосконалення механізмів податкового адміністрування в кризових умовах та посилення інституційного захисту платників податків.

Література:

1. Сарана, Л. А. (2022). *Особливості управління податковими ризиками держави на час дії воєнного стану. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління, 1(4).*

2. Глушко А.Д., Пиріг Я.М. *Оптимізація заборгованості підприємства критичної інфраструктури в аспекті зміцнення фінансово-економічної безпеки. Вісник Хмельницького національного університету. 2023. № 1 (314). С. 47–54.*

3. Глушко А. Д., Колінчук Д. В., Власенко В. А. *Реформування податкової системи України в умовах євроінтеграції. Економічна безпека: держава, регіон, підприємство: матеріали міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 29 вересня 2022 р. Полтава: НУПП, 2022. С. 180–183.*

УДК 336.763.33:351.746.2(477)

*В.О. Хафізова, студентка групи 101-ЕФ
Науковий керівник - Ю.С. Худолій, к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ВІЙСЬКОВІ ОБЛІГАЦІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ

В умовах повномасштабної війни в Україні держава зіткнулася з проблемами зайнятості, зниженням рівня виробництва та економічними заворушеннями. Бойові дії також спричинили викривлення на ринку праці, скорочення споживчого споживання та зниження рівня інвестицій.

На цьому тлі вкрай важливо здійснити швидкий перерозподіл бюджетних ресурсів і розпочати ефективну політику на користь найбільш